

ПРАВНА КНИЖНИНА

В ПРАВНИТЕ СПИСАНИЯ

Представяват интерес следните статии от последните книжки на юридическите списания:

– **Сп. „Собственост и право“** – месечен дайджест – **бр. 5/2023 г.:** „Критичен преглед на промените в ГПК относно задължителната медиация“ – А. Пунев; „Съдебна практика на ВКС по чл. 68 от Закона за собствеността“ – К. Тодоров; „Новата Наредба за провеждане на конкурси и търгове по Закона за подземните богатства“ – Я. Ковачев; „За актуализацията на арендното плащане“ – С. Куртева; „Кога е възможно и удобно съдебната делба на земеделски земи да бъде извършена по реда на чл. 353 от Гражданския процесуален кодекс“ – С. Димитрова; „Съпругеска имуществена общност върху вещни права под разрешителен режим“ – В. Дацов; „Оценяем ли е искът за възстановяване на запазена част от наследството?“ – В. Петров; „Индексация на цените на договорите за обществена поръчка за строителство и произтичащите правни последици“ – М. Гечева; „Изкуственият интелект – новият автор“ – А. Костов.

– **бр. 6/2023 г.:** „Приложимост на правилото на чл. 17, ал. 2 от Закона за задълженията и договорите при нищожност на прикрита сделка“ – Д. Недев; „Критични бележки по Тълкувателно решение № 4/2020 от 9.05.2023 г. на ВКС във връзка с обявяване на предварителния договор за окончателен“ – В. Стоянов; „За предаването на земеделските имоти в надлежно състояние по договора за аренда“ – С. Куртева; „Отмяна на завет с преработването или с промяната на завещаната вещ (чл. 41, ал. 2 ЗН)“ – С. Ставру; „Кой, кога и срещу кого може да упражни претенция по чл. 30 от Закона за наследството“ – Ц. Маркова; „Актуален поглед към приноса по чл. 12, ал. 2 от Закона за наследството –

правна същност, предпоставки и ред за реализиране на правото“ – В. Добрев; „Съдебна практика на ВКС по чл. 54 от Закона за кадастъра и имотния регистър“ – К. Тодоров; „Какво е freedom to operate (от англ. „свобода на действие“ или FTO)“ – А. Костов.

– бр. 7/2023 г.: „Някои разсъждения за възстановяване на деленето на собствеността на публична и частна“ – Л. Панайотова-Чалъкова; „Общ преглед на предложените промени в Закона за управление на етажната собственост“ – Б. Маринова; „В кои случаи избени помещения в сграда в режим на етажна собственост могат да се придобият от собственик на самостоятелен обект в сградата?“ – С. Димитрова; „Срокът за релевиране на нищожност в производство по обжалване по реда на Закона за концесиите“ – Я. Ковачев; „За действието на избора на законовия режим на разделност“ – П. Топуров; „Признаването на браковете съгласно българското международно частно право“ – С. Калинков; „Относно отговорността за издадено невярно удостоверение за наличие или липса на тежести по чл. 569, т. 7 от Гражданския процесуален кодекс“ – К. Димитров; „В какви случаи се издава удостоверение за търпимост на строежите“ – Н. Гаджанова.

– Сп. „Труд и право“ – месечен дайджест – бр. 5/2023 г.: „Правен режим на платения годишен отпуск – придобиване на правото, ползване, отлагане и погасяване по давност“ – А. Александров; „Прикрито трудово правоотношение с чужденец – гражданин на трета държава“ – В. Георгиева; „Ограничения за сключване на трудов договор за външно съвместителство“ – Л. Тодорова; „Съществуват ли законови ограничения за работника или служителя да получи заем от своя работодател“ – Т. Капитанов; „Електронна командировъчна заповед“ – А. Александров; „Допълнително трудово възнаграждение за придобита образователна и научна степен „доктор“ или научна степен „доктор на науките“ – А. Александров; „Срокът на предизвестие при прекратяване на трудовото правоотношение трябва да е еднакъв за двете страни“ – А. Александров; „Размер на обезщетението за неспазено предизвестие“ – А. Александров; „Поведенческото интервюиране – инструмент за точна и честна оценка на кандидатите за работа“ – Т. Томов; „Разработване и въвеждане на физиологични

режими на труд и почивка в предприятието“ – Т. Дичева; „Регистрацията на търсещите работа лица в бюрата по труда – задължително условие за ползване на предоставяните услуги от Агенцията по заетостта“ – М. Василева; „Оспорване на актовете, издавани от органите на медицинската експертиза“ – С. Малакова.

– **бр. 6/2023 г.:** „Дигитална трансформация на трудовите отношения – действащи правила и бъдещи промени“ – М. Василева; „За някои нови аспекти в доброволното решаване на индивидуалните трудови спорове“ – А. Александров; „Привидни колизии между трудовите права на членовете на академичния състав и правата на хоноруваните преподаватели“ – Щ. Ножаров; „Трудоустрояване на работниците и служителите“ – Т. Капитанов; „Служителка е назначена по чл. 68, ал. 1, т. 3 КТ по заместване на титуляр – по майчинство. В същия период заместващото лице също излиза в отпуск по майчинство. Как да бъде освободен заместникът и дължи ли се обезщетение при освобождаване и платен отпуск за периода на заместването“ – Л. Тодорова; „Според изискванията на чл. 14, ал. 4 на Наредба № 7 от 9.07.2003 г. за условията и реда за издаване и отнемане на разрешение за извършване на дейност като оператор на ваучери за храна и осъществяване дейност като оператор работникът е длъжен да върне на работодателя неизползваните ваучери за храна. Кои ваучери са „неизползвани“? Какъв е начинът да се установят и съответно върнат такива ваучери?“ – Л. Тодорова; „Учредено е търговско дружество без издаден печат, тъй като няма такова задължение по закон. При това положение, следва ли да се приеме, че с подписването на трудовата книжка от главния счетоводител и управителя, без печат на дружеството, тя ще се смята за надлежно оформена?“ – Л. Тодорова; „Необходимо ли е да извършим съкращаване на служител с 50% намалена работоспособност? В решението на ТЕЛК здравните органи не са направили предписание за трудоустрояване на лицето на друга работа, а е вписано, че може да изпълнява същата длъжност. Необходимо ли е в този случай да искаме разрешение от Инспекцията по труда за съкращаването му?“ – Л. Тодорова; „При осъществяване на процедура по чл. 123, ал. 1, т. 7 КТ следва ли работодателят приобретател да сключва с

работниците/служителите допълнителни споразумения, удостоверяващи промяната на работодателя?“ – Л. Тодорова; „Основният платен годишен отпуск по чл. 319 КТ в размер на 26 дни (за лица с трайно намалена работоспособност 50 и над 50%) пропорционално ли се изчислява за годината, в която е настъпила инвалидността? Или независимо в кой месец от годината тя е настъпила, отпускът се полага на работника в целия му размер (26 дни) за същата година? Допълнителният платен годишен отпуск по чл. 156, ал. 1 КТ в размер на 5 дни пропорционално ли се изчислява, ако правото за него е придобито след преназначаване на нова длъжност някъде през годината? Или независимо в кой месец от годината тя е настъпила, отпускът се полага на работника в целия му размер (5 дни) за същата година?“ – Л. Тодорова; „Служител е в платен отпуск от 31.01.2023 до 1.02.2023 г. При изчисляване на обезщетението за частта от платения отпуск, която се ползва от 1.02. до 1.02.2023, коя база се взема – 12.2022 г. или 01.2023 г., тъй като е продължение от януари 2023 г.? За януари има 10 отработени дни“ – Л. Тодорова; „При сключване на трудов договор на основание чл. 67, ал. 1 КТ, при който постъпването на лицето е свързано с получаване на разрешително от държавна агенция и съответно не се знае точна дата, на която то ще се получи, как е редно да се удостовери датата на постъпване в трудовия договор? Изискване на същата агенция е наличието на сключен трудов договор, който трябва да се входира, за да може лицето да получи съответното разрешително от нея“ – Л. Тодорова; „Може ли да освободим по реда на чл. 328, ал. 1, т. 10б КТ служител, който е бил пенсионер с решение на ТЕЛК, но от две години е и редовен пенсионер?“ – Л. Тодорова; „Възстановяване на длъжност в държавната администрация, произтичащо от съдебно решение“ – Ч. Христов; „Задължения на работодателя за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа от разстояние“ – Т. Дичева; „Обезщетение при отмяна на актовете, издадени от органите на медицинската експертиза“ – С. Малакова.

– бр. 7/2023 г.: „Могат ли в трудовия договор да се предвиждат забрани за осъществяване на конкурентна дейност“ – А. Александров; „Каква е разликата между основен и удължен

платен годишен отпуск“ – М. Василева; „С квалифициран електронен подпис могат да бъдат подписвани трудовите договори и от двете страни на трудовото правоотношение“ – Т. Дичева; „Обезщетение при неизползван платен годишен отпуск“ – Т. Капитанов; „Може ли да бъде сключен договор за повишаване на квалификацията по чл. 234 КТ с работник, който полага допълнителен труд при работодателя по чл. 111 КТ?“ – Л. Тодорова; „Имат ли право на отпуск за ненормирано работно време по чл. 156, ал. 1, т. 2 КТ майки в отпуск за отглеждане на дете до 2-годишна възраст?“ – Л. Тодорова; „Работодателят може ли да задължи свой подчинен да излезе принудително в платен отпуск и какъв е редът за това – първо трябва да се предостави покана към съответния работник и после да се пусне заповед за ползване на стар отпуск, или начинът е друг?“ – Л. Тодорова; „Може ли служител на длъжност „водолаз“ или „кесонен работник“ да бъде назначен на 8 часа, ако работи при специфични условия на труд по-малко от 4 часа на ден? Това, че тези две длъжности попадат в Наредбата за определяне на видовете работи, за които се установява намалено работно време, поражда ли задължение да работят максимум 7 часа дневно и задължен ли е работодателят да въведе намалено работно време, въпреки че служителите му ще работят при специфични условия по 2–3 часа на ден?“ – Л. Тодорова; „Работя в общинска администрация. Без основание съм лишавана от полагащото ми се увеличение на работната заплата и полагащото ми се допълнително материално стимулиране (ДМС). Годишните и тримесечните ми оценки не са основателни и не са обективни. Работодателят има ли право да ме лишава от ДМС и от бюджетното процентно увеличение на заплата във връзка с инфлационните процеси? Какъв е давностният срок за изплащане на паричните възнаграждения, от които съм лишена? Може ли да ми се изплатят за минал период?“ – Л. Тодорова; „Служителка е назначена на допълнителен трудов договор, на 4-часов работен ден, по чл. 67, ал. 1, т. 1 КТ, във връзка с чл. 111 КТ и съответно е с код 1 в НАП. След прекратяване на основния трудов договор тя подава заявление за преминаване на 8-часов работен ден при нас и е изготвено допълнително споразумение. Как се процедира с

трудова книжка при такава ситуация, или се издава УП-2 и УП-3 при прекратяване, когато то настъпи? На страница 5 от трудовата книжка попълват ли се данните на работодателя, издал първата трудова книжка, или страницата се оставя празна?“ – Л. Тодорова; „Служител, роден на 8.07.1954 г., към настоящия момент има навършена 69-годишна възраст, при изискуеми за 2023 г. за мъжете 64 години и 6 месеца, и има трудов стаж към момента 39 години, 1 месец и 27 дни, при изискуеми за мъжете 39 години и 4 месеца. Навършил е годините за пенсия, но няма достатъчно трудов стаж. Служителят няма изпълнени и двете условия за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при пълен осигурителен стаж. Ако сам не подаде заявление за освобождаване от длъжност поради пенсиониране, можем ли да му връчим предизвестие и да го освободим от заеманата длъжност, за да се пенсионира при непълен осигурителен стаж, или трябва да изчакаме да изпълни условията за пенсиониране за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 и 2 КСО?“ – Л. Тодорова; „Имам едномесечно предизвестие за прекратяване на трудов договор по чл. 328, ал. 1, т. 2 КТ. Има ли право работодателят да ми възлага работа на машини, работа на смени и полагане на извънреден труд по време на срока на предизвестieto?“ – Л. Тодорова; „Прекратяват ли се от работодателя, на основание чл. 328, ал. 1, т. 10 КТ, или продължават изпълнението си трудовите договори на хабилитираните лица при навършване на 65-годишна възраст, когато договорът не е удължен при условията на § 11 от ПЗР на Закона за висшето образование (ЗВО)?“ – Л. Тодорова; „Работодател уволнява работник от длъжност поради съкращаване на щата. Има ли законово определен срок след уволнението в щата да се открие закритата длъжност и да се назначи нов работник?“ – Л. Тодорова; „Могат ли да бъдат назначени по чл. 259 КТ няколко служители да изпълняват работата на отсъстващ работник до завръщането му срещу допълнително възнаграждение?“ – Л. Тодорова; „През 2024 г. официалният празник Гергьовден (понеделник) съвпада с последния почивен ден на Великден. Ще бъде ли почивен ден следващият след него ден – вторник – 7.05.2024 г.?“ – Л. Тодорова; „Има ли законен начин

работодателят да поиска от трудоустроен работник актуален ТЕЛК? Работникът при постъпване на работа през 1999 г. е представил ТЕЛК решение, пожизнено, от 1997 г. С течение на годините състоянието е крайно усложнено, страда вече и от психическо заболяване, не изпълнява работата, за която е назначен, конфликтен е“ – Л. Тодорова; „Има ли срок на давност медицинското свидетелство за назначаване на работа на служители? Има ли давност този документ от датата на издаването му и след този срок да се изисква ново медицинско свидетелство?“ – Л. Тодорова; „Подсъдност на индивидуалните трудови спорове“ – А. Александров; „Ограничената имуществена отговорност на работника или служителя не покрива пропуснати ползи на работодателя“ – А. Александров; „Дискриминационна ли е практиката трудовите възнаграждения за една и съща длъжност да варират в различните градове в страната?“ – А. Александров; „Сключване на трудов договор за краткотрайна сезонна селскостопанска работа по чл. 114а КТ“; „Главна инспекция по труда активизира контролната си дейност в селското стопанство“; „Основни промени в Закона за бюджета на ДОО за 2022 година и удължаване на действието му“ – К. Петрова; „Парични обезщетения при сумирано изчисляване на работното време“ – В. Заркова.

– **Сп. „Счетоводство, данъци и право“ – месечен дайджест – бр. 5/2023 г.:** „Устойчивото финансово отчитане – перспективи и предизвикателства пред одиторите“ – Б. Костов; „Промяна на модела на последващо отчитане на сгради“ – Б. Брезоева; „Възможност за авансово ползване на данъчните облекчения за деца и за деца с увреждания през 2023 година“ – Е. Попова; „Ръстът на подадените декларации за доходите на физическите лица през 2022 г. се дължи на по-високите данъчни облекчения за деца и за деца с увреждания“; „Какво предвижда становището на НАП за прилагане на намалената ставка от 9 на сто ДДС за доставките на вестници и списания“ – И. Кондарев; „Становище № 20-00-57 от 3.04.2023 г. на НАП относно приложение на намалената ставка на данъка върху добавената стойност от 9 на сто за доставката на периодични печатни произведения – вестници и списания, съгласно разпоредбата на чл. 66а, т. 2 от

Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС), в сила от 1.01.2023 г.“; „Деклариране и плащане на имуществени данъци“ – Г. Минкова; „Развитие на регулацията на пазарите на финансови инструменти“ – К. Неофитова.

– **бр. 6/2023 г.:** „Счетоводно и данъчно третиране на продажбата с обратен оперативен лизинг“ – Б. Брезоева; „Задължение за подаване на годишна данъчна декларация по чл. 92 ЗКПО за 2022 г. и последствия от неизпълнението му“ – Х. Досев; „Близо 194 000 фирми и еднолични търговци вече са обявили доходите си пред Националната агенция за приходите“; „Особености при извършване на корекции на справките по чл. 73, ал. 1 и ал. 6 ЗДДФЛ“ – Е. Попова; „Относно образците на справките по чл. 73, ал. 1 и ал. 6 ЗДДФЛ и тяхното попълване“; „Задължения за доставчиците на платежни услуги да поддържат електронни регистри съгласно ЗДДС“ – И. Кондарев; „Износ, облагаем с нулева ставка на данъка върху добавената стойност“ – М. Янкова; „Застраховка за пенсия, свързана с инвестиционни фондове“ – П. Голева.

– **бр. 7/2023 г.:** „Относно счетоводното отчитане на обезценките и представянето им във финансовите отчети“ – Х. Досев; „Удължава се възможността за авансово ползване на данъчните облекчения за деца и за деца с увреждания“ – Л. Цветкова; „Преглед на последните промени в Правилника за прилагане на Закона за данък върху добавената стойност от 27.06.2023 г.“ – М. Янкова; „Здравните услуги и третирането им по реда на ДДС в практиката на НАП и Съда на ЕС“ – И. Кондарев; „Апетитът към риск“ в контекста на изпирането на пари“ – А. Михайлов.

– **Сп. „Съвременно право“ – бр. 1/2023 г.:** „Спиране на давността между съпрузи“ – П. Топуров; „Развитие и перспективи пред българското потребителско право (едър план)“ – А. Шопов; „За „края на историята“ и „историческите шансове“ в национален академичен контекст“ – С. Гройсман; „Вътрешното убеждение на прокурора при извършването от него разследване“ – А. Манев; „Правомощия на съда при разглеждане на наказателно дело в разпоредително заседание с подсъдим, страдащ от разстройство на съзнанието, което изключва вменяемостта“ – П. Панов.

– **Сп. „Търговско право“ – бр. 1/2023 г.:** „Отговорност на съдружниците в явен консорциум за вреди от неизпълнението на консорциален дълг“ – Д. Атанасов; „Гаранционни депозити по договора за наем“ – Д. Петров; „Осъвременяване на Кодекса на труда чрез имплементиране на Директива 2019/1152 и Директива 2019/1158“ – К. Димитрова; „Доходите от виртуални валути като обект на облагане“ – Н. Нешева; „Някои проблеми на производството по чл. 51 ЗН във връзка с укриването на наследник“ – В. Стоянов; „Каталог на публикуваните материали в списание „Търговско право“ (1992–2022 г.)“.

– **Сп. „Административно правосъдие“ – бр. 2/2023 г.:** „Административното регулативно и надзорно право като подотрасъл на българското административно право“ – В. Димитров; „Подсъдност по административни дела“ – Р. Николова; „Тълкувателно постановление № 1 по т. д. № 2/2022 г.“; „Определение по адм. дело № 12086/2021 г., VIII отд., докладчик съдия Теодора Николова“.

– **бр. 3/2023 г.:** „За иска на кредитора за оспорване на вземането на друг конкуриращ кредитор с предмет публично вземане“ – В. Райчев; „Отмяна и изменение на благоприятни решения по реда на Митническия кодекс на Съюза“ – А. Семов; „Тълкувателно постановление № 2 по т. д. № 3/2022 г.“; „Определение по хода на делото от 21.03.2023 г. по адм. дело № 6332/2022 г., V отд., докладчик съдия Донка Чакърва.“

– **Сп. „Юридически свят“ – бр. 1/2023 г.:** „Правно действие на субективния елемент (*opinio juris*) на обичайната норма на международното право“ – А. Драгиев; „За разширителното тълкуване в наказателното право“ – Б. Велчев; „Защита на кредитора срещу вземането на друг конкуриращ кредитор в духа на първите български граждански процесуални закони“ – В. Райчев; „По въпроса за предварителния договор за разпределението между съсобственици“ – К. Тодоров; „Библиография на българската правна литература за 2021 г.“ – Б. Балканджиева.

– **Сп. „Общество и право“ – бр. 1/2023 г.:** „Оспорване на индивидуални административни актове по устройство на територията. Част III“ – С. Кемалова; „Митнически мобилни групи“ – Т. Райчева; „Решения на Европейския съд по правата на човека

относно процедури за тайно наблюдение и контрол“ – О. Стоичков; „За някои проблеми, свързани с криминализирането на транспортното престъпление по чл. 345, ал. 2 НК“ – Д. Илиев; „Кратък анализ на позицията на Експертната група по ДДС относно постоянния обект“ – С. Дулевски; „Решение на СЕС по дело С-348/21 от 8 декември 2022 година“.

– **бр. 2/2023 г.:** „Критичен преглед на уредбата и практиката по прилагането на § 7 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния служител“ – И. Митева; „Компенсаторни механизми за защита при неспазване изискването за разумен срок за разглеждане на наказателни дела“ – Е. Петрова; „Насилието над жени и домашното насилие в практиката на Европейския съд по правата на човека“ – Л. Симеонова; „За видове експертни заключения при почерковите изследвания“ – Д. Георгиева; „Международните наказателни трибунали като фактор за развитието на наказателното правосъдие и опазването на правата на човека“ – В. Минчев; „Международна конференция на тема: „Държава. Общество. Престъпност“, организирана от Асоциацията на юристите от страните на Черноморско-Каспийския регион“; „Решение на Конституционния съд № 2/2023 г. по к. д. № 1 от 2022 година“; „С Тълкувателно решение ВКС прие, че за да прекъсне давността, признаването на дълга трябва да е такова, че да е нормално да достигне до знанието на кредитора“.

– **бр. 3/2023 г.:** „Особености на обучението като елемент от фактическия състав на правото на наследствена пенсия на децата, дипломиращи се в специалност „Право“. Част I“ – Х. Банов; „Проблемът за справедливостта на наказанието в наказателното право“ – Н. Георгиева; „Правната природа на заповедта за защита от домашно насилие и нейните гражданскоправни и наказателноправни последици“ – Е. Кадриу; „Определяне на местно компетентната дирекция „Социално подпомагане“ при прилагане на мерки за закрила в семейна среда“ – Г. Димитрова; „Незаконосъобразно ограничаване на достъпа до съд при оспорване на индивидуални административни актове по Закона за устройство на територията и Закона за кадастъра и имотния регистър“ – Г. Солакова; „Междупоколенчески различия във формирането и функ-

ционирането на правното съзнание“ – Б. Иванова; „Над прибоите на времето“ – Д. Генчев.

– **бр. 4/2023 г.:** „Поздравление на председателя на СЮБ г-н Владислав Славов, произнесено на тържественото събрание по повод Деня на Конституцията, българските юристи и съдебни служители“; „Поздравление на вицепрезидента г-жа Илияна Йотова, произнесено на тържественото събрание по повод Деня на Конституцията, българските юристи и съдебни служители“; „Слово на председателя на Върховния касационен съд г-жа Галина Захарова, произнесено на тържественото събрание по повод Деня на Конституцията, българските юристи и съдебни служители“; „16 април – Ден на Конституцията, българските юристи и съдебни служители“; „Особености на обучението като елемент от фактическия състав на правото на наследствена пенсия на децата, дипломиращи се в специалност „Право“. Част II“ – Х. Банов; „Рискове от преиначеното прилагане на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения“ – М. Младенов; „Методика за използване на „специални разузнавателни средства“ за престъпления против политическите права на гражданите“ – Ч. Грошев; „За видовете процесуална субституция според съдебното производство“ – Т. Коларов; „Обнародваният ЗУС, който не влиза в сила (140 г. от приемането на ЗУС – 12 февруари 1883 г.) – Е. Йочев.

– **бр. 5/2023 г.:** „Режимът на компетентност на ЕС като ориентир за приложното поле на правото на ЕС. Установяване на връзка с материи, в които ЕС има компетентност“ – А. Семов; „Допустимо ли е отнемането на моторни превозни средства при извършено транспортно престъпление по чл. 343б НК“ – Д. Илиев; „Свидетелските показания на полицейски служители и практиката на съдилищата“ – А. Хаджийска; „Динамика на кражбите в България (1944–1989)“ – С. Иванов; „Георги Стаматов – юрист и писател“ – И. Стайков; „Тълкувателно решение на ВКС прие, че се конфискува само налично имущество с неустановен законен произход“; „Проектът ADELE (Анализ на решения от съдебната практика)“.

– **Сп. „Правна мисъл“ – бр. 4/2022 г.:** „Еволюция и съвременни тенденции на режима на държавни помощи“ – В. Стойнов;

„Изключване на съставомерността и противоправността по българското наказателно право“ – А. Гиргинов; „Морална личност и юридическа личност“ – Ф. Мейтланд; „Библиография на българската наследственоправна литература след 1949 г.“ – В. Петров; „Годишно съдържание [на сп. „Правна мисъл за 2022 г.]“.